צה: השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

איבעית אימא כדמחליף רבה בר אבוה. תימה דלמאי דמק לאוקמי כר' יהודה דלית הלכתא כוותיה דקי"ל דשוכר כשומר שכר כדמשמע נרים המפקיד (לעיל דף לד.) ולקמן (דף לז.) גבי מרימר דאגר כודניתא לבי חוזאי וכגמה דוכמי[1]: **הא** מדסיפא **על גבה רישא במלאכה אחרת.** דאי במרפי ואזיל היינו ממש על גבה ותימה דמאי צריך לדקדק מכח סיפא בלא סיפא תיקשי ליה ריש דאי במרפי ואזיל היינו ע"ג ממש ומאי אפילו וכ"ת דמרישא גופא לא מצי למיפרך דאיכא למימר דהיא גופא אתא לאשמועינן דמרפי ואזיל הוי כע"ג אבל מסיפא פריך שפיר דאמאי נקט אפילו ע"ג אף על גב דלא מרפי ואזיל הא מרישא שמעינן לה דא"כ כי נמי תוקי רישא במלאכה אחרת תיקשי אמאי איצטריך (ג) סיפא אפילו הא מרישא שמעינן דמלאכה אחרת הוא כע"ג וי"ל דאי רישא במלאכה אחרת ניתא ליה דנקט סיפא אפילו בעליה ע"ג לרבותא אע"ג דמרישא שמעינן כיון דע"ג הוי רמוק ממלאכה אחרת אבל אי רישא בלאומה מלאכה וכגון דמרפי ואזיל כיון דאשמעינן רישא דהיינו כע"ג תו לא הוה צריך למינקט סיפא אפי' בעליה חורשים על גבה: ממנה

דכתיבא בהדיא קתני דאתיא מדרשא לא קתני ת"ש שאלה ושאל בעליה עמה שכרה ושכר בעליה עמה שאלה ושכר בעליה עמה שכרה ושאל בעליה עמה אף על פי שהבעלים עושין מלאכה במקום אחר ומתה פטור סברוה הא מני ר' יהודה היא דאמר שוכר כשומר שכר דמי והא האי תנא קתני מילתא דאתיא מדרשא ואילו שומר חנם לא קתני הא מני ר"מ היא דאמר שוכר כשומר חנם דמי ותנא שומר חנם והוא הדין לשומר שכר איבעית אימא כדמחליף רבה בר אבוה ותני [4]שוכר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר שכר ר' יהודה אומר כשומר חנם אמר רב המנונא לעולם הוא חייב עד שתהא פרה וחורש בה חמור ומחמר אחריה ועד שיהו בעלים משעת שאילה עד שעת שבורה ומתה אלמא קסבר בעליו עמו אכולה מילתא משמע מתיב רבא שאלה ושאל בעליה עמה שכרה ושכר בעליה עמה שכרה ושאל בעליה עמה שאלה ושכר בעליה עמה אע"פ שהבעלים עושין מלאכה במקום אחר ומתה פטור מאי לאו [5]במלאכה אחרת לא באותה מלאכה אלא מאי מקום אחר דקא מרפי ואזיל קמה והא מדסיפא על גבה הוי רישא במלאכה אחרת דקתני סיפא שאלה ואח"כ שאל בעליה שכרה ואח"כ שכר בעליה עמה אע"פ שהבעלים חורשין ע"ג ומתה חייב אמרי רישא וסיפא באותה מלאכה ורישא רבותא קמ"ל וסיפא רבותא קמ"ל רישא רבותא קמ"ל דאע"ג דלאו על גבה אלא באותה מלאכה כיון דהוו בעלים בשעת שאילה פטור וסיפא רבותא קמ"ל דאע"ג דעל גבה כיון דלא היו בעלים בשעת שאילה חייב האי מאי אי אמרת בשלמא רישא במלאכה אחרת וסיפא באותה מלאכה היינו רבותא אלא אי אמרת רישא וסיפא באותה מלאכה מאי רבותא אידי ואידי באותה מלאכה הוי ועוד תניא ממשמע שנאמר [1]אם בעליו עמו לא ישלם איני יודע שאם בעליו אין עמו שלם ישלם אלא מה ת"ל [2]בעליו אין עמו לומר לך [3]היה עמו בשעת שאילה אין צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שאילה ותניא אידך ממשמע שנאמר בעליו אין עמו שלם ישלם איני יודע שאם בעליו עמו לא ישלם אלא מה ת"ל אם בעליו עמו לומר לך כיון שיצאה מרשות משאיל שעה אחת בבעלים ומתה פטור תיובתא דרב המנונא תיובתא אביי סבר לה [6]כר' יאשיה ומתרץ לקראי כר' יאשיה רבא סבר לה כר' יונתן ומתרץ לקראי כר' יונתן אביי סבר לה כר' יאשיה ומתרץ לקראי כר' יאשיה בעליו אין עמו שלם ישלם טעמא דליתיה בתרוייהו הא איתיה בחדא וליתיה בחדא פטור [7] והא כתיב אם בעליו עמו לא ישלם טעמא דאיתיה בתרוייהו הא אי איתיה בחדא וליתיה בחדא מחייב לומר לך היה עמו בשעת שאילה אינו צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שאילה

רבא

דכשעת שאילה בעינן וכשעת שבורה ומתה לא בעינן: **אכיי סבר לה כר' יאשיה.** דאמר בעינן חלוק ואע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב דמי ולא משמע ליה לפרושי אחד אחד כפני עצמו בכל מקום שהזכיר כ' דברים ופסק עלייהו דין או איסור: **מפרץ לקראי. דלעיל: כרבי יאשיה.** [6] דמפרש דכשעת שאילה בעינן כשעת שבורה ומתה לא בעינן: **ורבא מפרץ להו כסר דעסיה דרבי יונתן.** דמשמע נמי אחד אחד לעצמו ומיהו אפ"ה מצינו למילף שפיר דחדא מינייהו הוא דבעינן: **דסניא ותניא אידך** לא גרסינן דבכל חדא מתניתא דלעיל שייכי תרוייהו קראי [7]בדרשא אלא ה"ג **ומפרץ לה לקראי כרבי יאשיה בעליו אין עמו עטמא דליתיה בתרוייהו הא איתיה בחדא וליתיה בחדא פטור וכתיב אם בעליו עמו לא ישלם טעמא דאיתיה בתרוייהו וכו'.** וה"פ טעמא דליתא בתרוייהו שלא היה עמו לא בשעת שאילה ולא בשעת שבורה ומתה דע"כ לר' יאשיה אתרוייהו קאי דרישא דקרא איירי בשאילה ושבורה ומתה ועלה קאי ובעליו אין עמו ולר' יאשיה ה"ק בעליו אין עמו לא בזו ולא בזו כי היכי דמשמע ליה אשר יקלנו אם אביו ואמו עד שיקללו שניהם ה"נ משמע ליה בעליו אין עמו דהאי אין אתרוייהו קאי אינו בזו ואינו בזו הוא שלם ישלם הא ישנו באחד מהן לא ישלם: **וכא כתיב אם בעליו עמו.** דמשמע נמי אתרוייהו ישנו בזו וישנו בזו הוא דלא משלם הא איתיה בחדא מינייהו משלם הא בילד ע"כ יש בהן אחת שפוטרתו ויש בהן אחת שאינו פוטרתו ומאי היא שאלה פוטרתו [8]שכירות אינה פוטרתו. ולקמן[1] פריך איפוך אגא:

רבא

מסורת הש"ס

(א) נ"ק מה: מז: לעיל פ: לד. שבועות מט:, כ) [לעיל לד: וש"נ], ג) נ"ל כריתות. ר.ש.ש, ד) גי' רש"ל מדדרשינן נרישא, ה) שבורה פ"ל, ו) [דף לז.], ז) [עי' תוס' כ"ק נז: ד"ה שכרוהו ותוס' לעיל לז. ד"ה שוכר],

תורה אור השלם

1 אם בעליו עמו לא ישלם אם שכיר הוא בא בשכרו: שמות כב יד
2 וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם: שמות כב יג

הגהות הב"ח

(א) גב' ליתא בחדא פטור וכתיב בל"ל ותיבת והא נמחק: (ב) רש"י ד"ה כר' יאשיה ומפרש: (ג) תוס' ד"ה הא וכי סיפא אפי' ע"ג הא מרישא:

עין משפט נר מצוה

1 א מיי' פ"ב מה' שאלה ופקדון הלכה ז סמג עשין לב טוש"ע מ"מ סי' שמו סעי' ז:
2 ב מיי' שם ופ"א מהל' שכירות הל' ג סמג שם טוש"ע מ"מ שם סעיף ב:

מוסף רש"י

שוכר כשומר שכר דמי. הואיל ולהנאתו הוא אצלו אע"פ שנתן שכר פעולתו שומר שכר הוא, דאי לא יהיב שכר הוי שואל ומייב בתוספן, השתא דיהיב ליה אגרא לא הוי שואל והוי שומר שכר (לעיל ט:). שוכר כשומר חנם דמי. דקא יהיב אגר מלאכתו ואינו טעון שכר על שמירתו (שם:). שוכר כיצד משלם. דשומר חנם ושומר שכר כתיב, שוכר לא כתיב, ומהו דין מיהו לענין נגיחה והכאה, פטור או חייב (שם:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com